

Katja Hänninen vas ym.

Lakialoite laiksi lapsilisälain 1 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan muutettavan lapsilisälakia niin, että lapsilisää maksetaan sen kuukauden loppuun asti, jolloin lapsi täyttää 18 vuotta.

PERUSTELUT

Lapsilisän ongelma tällä hetkellä on, että sen maksaminen loppuu, kun lapsi täyttää 17 vuotta. Lain mukaan lapsen oikeus saada elatusta vanhemmiltaan päättyy kuitenkin, kun hän täyttää 18 vuotta. Lain mukaan vanhemmat vastaavat lapsen koulutuksesta aiheutuvista kustannuksista myös sen jälkeen, kun lapsi on täyttänyt 18 vuotta, mikäli se harkitaan kohtuulliseksi. Myös maailman laajimmin hyväksytty ihmisoikeussopimus, lapsen oikeuksien sopimus, lähtee siitä, että lapsella tarkoitetaan jokaista alle 18-vuotiaasta henkilöä, ellei lapseen soveltuvien lakien mukaan täysi-ikäisyyttä saavuteta aikaisemmin.

Oikeus saada lapsilisää lapsen täysi-ikäistymiseen saakka helpottaisi erityisesti pienituloisia ja monilapsisia perheitä, mutta myös monessa muussa perheessä lapsen kulut ovat monesti suurimmillaan juuri siinä vaiheessa, kun oikeus saada lapsilisää loppuu. Valtaosa 17-vuotiaista asuu nykyään edelleen lapsuudenkodissaan tai he ovat muuten riippuvaisia huoltajansa elatuksesta.

Väestöliiton vuonna 2018 julkaistun perhebarometrin mukaan lapsilisien ulottaminen 18 ikävuoteen saa suomalaisilta aika vahvan kannatuksen. Kolmasosa naisista piti tällaista uudistusta hyvin tärkeänä ja kaksi kolmasosaa melko tärkeänä. Miehillä vastaavat osuudet olivat viidesosa ja puolet. Samassa barometrissa tutkittiin erilaisten perhepoliittisten toimenpiteiden tärkeyttä suomalaisten mielestä. Joustavuuden lisäämisen jälkeen seuraavaksi tärkeimmäksi toimenpiteeksi kyselyssä arvostettiin tulonsiirrot ja tuki köyhille lapsiperheille. Suomalaiset kantavat siis huolta lapsiperheköyhydestä, ja lapsilisien kehittäminen on yksi keino puuttua ongelmaan.

Lastensuojelun Keskusliitto teki puolestaan syksyllä 2017 asennekyselyn, jolla selvitettiin, kuinka kansanedustajat, poliittiset taustavaikuttajat sekä lasten ja perheiden asioita hoitavat virkamiehet suhtautuvat perheitä koskeviin ajankohtaisiin kysymyksiin. Kun heiltä kysyttiin, pitäisikö lapsilisää maksaa, kunnes lapsi täyttää 18 vuotta, 58 prosenttia vastasi myöntävästi, 32 prosenttia vastusti ja 10 prosenttia ei osannut sanoa kantaansa.

Lakialoite LA 103/2020 vp

Lapsilisät ovat hallinnollisesti kevyt tukimuoto, joten niitä kehittämällä saadaan ratkaisuja lapsiperheköyhyyden vähentämiseen lisäämättä byrokratiaa. Asialla on myös kansantaloudellista merkitystä. Lapsilisien kehittäminen lakialoitteessa ehdotetulla tavalla vahvistaa kotimaista ostovoimaa ja työllisyyttä. Lisäksi on huomioitava, että lapsilisien reaaliarvon laskiessa köyhät perheet joutuvat turvautumaan toimeentulotukeen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

lapsilisälain 1 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsilisälain (796/1992) 1 § ja 8 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 § laissa 24/2019 ja 8 §:n 1 momentti laissa 1234/1993, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Alle 18-vuotiaan lapsen elatusta varten maksetaan tämän lain mukaisesti valtion varoista lapsilisää. Tätä lakia sovelletaan asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain (16/2019) mukaisesti Suomessa asuvaan tai Suomessa asuvan henkilön asemassa pidettävään lapseen.

8 §

Maksamisaika

Lapsilisä maksetaan sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jonka kuluessa lapsi on syntynyt tai oikeus lapsilisään alkanut, sen kalenterikuukauden loppuun, jonka kuluessa lapsi täyttää 18 vuotta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Lakialoite LA 103/2020 vp

Helsingissä 18.12.2020

Katja Hänninen vas
Sari Essayah kd
Sari Tanus kd
Peter Östman kd
Päivi Räsänen kd
Antero Laukkanen kd
Matti Semi vas
Ari Koponen ps
Pia Lohikoski vas
Johannes Yrttiaho vas
Kaisa Juuso ps
Timo Heinonen kok
Merja Kyllönen vas
Sofia Virta vihr